

POSÁZAVÍ VIII

(Kolem Velkého Dářka až na Zelenou horu)

sobota 4. října 2025

Odjezd: v 7:54 hod. z Pardubic hl. n. do Škrdlovic (s přestupem na bus ve Žďirci n/D, příj. 9:18, odj. 9:34), pravidelný příjezd 9:56

Sraz: v 7:35 v nádražní hale pod odjezdovou tabulí (dohodneme se na koupi jízdenek)

Odjezd zpět: 15:55 z bus. zastávky **Žďár n/S., zámek** opět s přestupem ve **Žďirci nad Doubravou, cukrárna DIPP** (příj. 16:25, odj. **16:43**), příjezd do Pardubic (**17:34**).

V případě, že by nás bylo více a do dálkového busu bychom se ve Žďirci nevešli, pak přesun na železniční stanici (cca 10 min) a odjezd spěšným vlakem v **17:43** směr Pce (příj. **19:01**).

Trasa: Vystoupíme na autobusové zastávce Škrdlovice [1] (pravidelný příjezd 9:56). Ze Škrdlovic půjdeme stále po Č kolem Velkého Dářka [2] a poté po toku Sázavy přes Polničku [3] a kolem Pílské vodní nádrže [4] a zámku [5] až na Zelenou horu [6]. Poté se vrátíme k zámku odkud busem odjedeme (**celkem 12,5 km**). <https://mapy.com/s/buvudemeve>

Převýšení: pohodová vycházka okolím Žďáru n/S, převážně podél Sázavy

V případě nepříznivého počasí bude program přiměřeně upraven.

Možnosti občerstvení: Velké Dářko, hotel Tálský mlýn, Žďár n/S

Mapa: zelená edice (1:50 000) KČT č. 48 Žďárské vrchy (nejnovější je 8. vydání z roku 2021)

Jízdné: do Žďirce platí IREDO, takže nejvýhodnější je celodenní skupinová síťová po 5 osobách za 490 Kč, nebo pro seniory individuální za 100 Kč + si dokoupit bus v kraji Vysočina, celkem maximálně cca 160 Kč

Přihlášky přijímá, trasu připravil, výlet vede a příjemné zážitky přeje všem: David Šebesta, e-mail: david.sebest@seznam.cz, mobil 776 823 797 Vodafone

*Již v sobotu 11. října 2025 máme další akci, které se mohou opět zúčastnit všichni přátelé pěší turistiky. Autokarový zájezd s názvem **České středohoří – hrad Kostomlaty, hora Bořeň, Bílina** připravil a vede **Luboš Ďatko**.*

Turisticko-vlastivědný text.

[1] **Škrdlovice** – obec vznikla ve 13. století v době klášterní kolonizace, novější historie je spojena se sklářstvím. Od přelomu 30. a 40. let huť Beránek získává významné postavení zejména výrobky z hutního skla. Novodobou dominantou obce je od roku 1999 kaple sv. Cyrila a Metoděje. Zajímavý a snad i ojedinělý je shluk pěti souhlásek na začátku názvu obce. Památná lípa velkolistá s obvodem kmene 635 cm, výškou 14 m a stářím asi 350 let.

[2] **Velké Dářko** – největší rybník (206 ha) Českomoravské vrchoviny s rekreační oblastí při hrázi. Založen v roce 1480, bývá spojován se zlepšením podmínek pro pohon hamrů na řece Sázavě, která z něj vytéká. V okolí se nacházejí močály a rašeliniště, kterými prochází naučná stezka Dářská rašeliniště. V bifurkačním území mezi Velkým a Malým Dářkem teče voda střídavě do povodí řeky Sázavy a povodí řeky Doubravy a Labe.

[3] **Polnička** – obec vznikla ve 13. století za klášterní kolonizace. Od 14. století patřila k významným průmyslovým střediskům. Z počátku zde byla řada hamrů, ve vrcholném

období (ve 30. – 50. letech 19. století) se sem soustředila výroba železničních kolejnic pro celé Rakousko. Železný kříž z roku 1862 v centru obce je údajně posledním zdejším odlitkem. Dnes tradiční výrobu připomíná populární akce Hod polničskou kolejnicí (od roku 2001, vždy 1. sobotu v září). Obec proslavili lidoví řezbáři Jan (1902-96) a František (1907-2000) Mičkoví. Současnou generaci představuje malíř Miloš Sláma. Památná lípa u kapličky s obvodem kmene 645 cm, výškou 30 m a stářím přes 200 let.

[4] **Vodní nádrž Pilská** – rozloha 55 ha, příměstské rekreační středisko se stylovým hotelem Tálský mlýn pod hrází, autokempem a travnatou pláží.

[5] Bývalý klášter **Studnice Blahoslavené Panny Marie** / též **Pramen Panny Marie** (lat. *Fons Beatae Mariae Virginis*) ve Žďáru nad Sázavou je původně gotický, v baroku, mj. za účasti Jana Santiniho, upravený stavební areál. Klášter, který ve středověku i barokním období patřil k významným cisterciáckým klášterům, byl založen v roce 1252 a zrušen po roce 1784. Budova prelatury poté sloužila jako zámek. Areál je proto někdy označován i jako **zámek Žďár nad Sázavou**; od roku 1970 je kulturní památkou. Zámek leží těsně na moravské straně historické česko-moravské hranice, když klášter plnil též – mimo jiné – poslání hraniční stanice.

[6] Poutní **kostel Svatého Jana Nepomuckého** na Zelené hoře ve městě Žďár nad Sázavou patří mezi nejvýznamnější stavby barokní gotiky architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Tento vrcholný Santiniho výtvar byl v roce 1994 zařazen na Seznam světových kulturních a přírodních památek UNESCO. Kostel stojí na Moravě na Zelené hoře (v těsné blízkosti česko-moravské hranice) v katastrálním území Zámek Žďár nedaleko bývalého cisterciáckého kláštera *Studnice Blahoslavené Panny Marie*. Záměr na stavbu římskokatolického poutního kostela pojal žďárský opat Václav Vejmluva v roce 1720 po otevření hrobu sv. Jana Nepomuckého. Stavba probíhala v letech 1720–1722 na jeho náklad. Smyslem stavby bylo především oslavit Jana Nepomuckého jako mocného patrona a světce. Základní kámen stavby byl položen 16. května 1720, chrám byl vysvěcen 27. září 1722. V době svého vzniku stál kostel na travnatém vršku, který Václav Vejmluva pojmenoval Zelená hora (dříve se nazýval Černý les nebo Strmá hora) podle vrchu u Nepomuku, ze kterého pocházel Jan Nepomucký i první žďárští mniši.

